

Besøkssenter våtmark

Ilene

Opplegg for 5. – 7. trinn

Vi har gratis pedagogiske opplegg for barnehage, skole og universitet/høyskole. Disse gjennomføres enten hos oss på llene, eller vi kan ta med oppleggene ut til din skole. Oppleggene på llene gjennomføres hovedsakelig fra midten av april og ut oktober.

Fra Kunnskapsløftet 2020, Overordnet del: «Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet.»

Oppleggene under passer spesielt godt inn i det tverrfaglige temaet «Bærekraft».

Innhold

Viktig informasjon:	1
Spørsmål og bestilling	
Om oppleggene:	
Nyhet: Næringsnett i naturen – pilotklasser ønskes	2
Marin forsøpling	3
Nyhet: Fugl, form og farge – pilotklasser ønskes	4
Nyhet: Naturtyper og dyra som bor der – pilotklasser ønskes	5
Nyhet: Våtmark og trekkfugler – pilotklasser ønskes	5
Nyhet: Flaggermus – pilotklasser ønskes	6
Lån av senteret og hage:	7
Selvbetjente aktiviteter	7

Viktig informasjon:

- Oppleggene krever aktiv deltagelse av lærerne. Det forventes at lærerne hjelper til med organisering og sørger for ro og orden blant elevene. Lærerne har også ansvaret for sikkerheten til elevene.
- Det er behov for minst to deltagende lærere i de fleste oppleggene. Klassen deles i to grupper, hvor den ene har aktiviteter med naturveileder og den andre med lærer. Det er behov for deltagende lærere på begge gruppene. Elevgruppene bytter aktiviteter halvveis.

 Vi oppholder oss hovedsakelig utendørs. Husk å kle dere godt, det er ofte ekstra kaldt på Ilene!

Spørsmål og bestilling

For spørsmål og bestilling, ta kontakt med naturveileder Cecilie: post@ilene.no

Ta med informasjon om:

- ønsket dato gjerne flere alternativer
- ønsket undervisningsopplegg
- antall elever
- det er elever som bruker rullestol, har allergier eller andre behov for tilrettelegging

Om oppleggene:

- Oppleggene er tilpasset Kunnskapsløftet 2020.
- Varighet på oppleggene er oppgitt i beskrivelsene under, men kan tilpasses noe ved behov.
- Gruppene kan spise lunsj i hagen dersom det er ønskelig. Utegrill står til disposisjon.
- Dersom det er vanskelig for gruppen å komme seg til senteret, er det mulig for naturveileder å gjennomføre et utvalg av oppleggene på skolen.

Nyhet: Næringsnett i naturen – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Ulike næringsnett/energikjeder i naturen
- Samspillet mellom produsenter, konsumenter og nedbrytere

Aktivitetene:

Gjennom lek og bevegelse blir elevene kjent med begrepene produsenter, konsumenter og nedbrytere, og noen konkrete eksempler på disse. Vi ser at alt henger sammen med alt i naturen når elevene spiller «Stein-saks-papir». I spillet er elevene næringen som beveger seg gjennom de trofiske nivåene i kretsløpet.

Vi ser på ulike næringsnett i llene naturreservat og forsøker å få artene plassert riktig i forhold til hverandre. Så leker vi «kretsløp-leken». Dette er en sisten-lek hvor både produsenter, konsumenter og nedbrytere sørger for at næringen sirkuler. Hva skjer hvis man ikke har nedbrytere med i spillet?

I Ressurs-leken må elevene kjempe om ressursene for å overleve. Slike får de erfare hvordan det kan være for et dyr å skulle finne mat, vann og ly i konkurranse med andre. Vi avslutter dagen med en begrepsstafett for å repetere definisjoner og koble bilde til tekst.

Forarbeid på skolen:

Det er fint om elevene på forhånd har jobbet med fagbegrepene produsenter, konsumenter og nedbrytere, og næringskjede.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen
- Gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk

Marin forsøpling

Dette lærer elevene:

- Hva slags materialer består marint søppel av og hvor det kommer fra
- Hvor lang tid det tar for ulike materialer å bli brutt ned i naturen
- Hvordan påvirker marint avfall dyrelivet
- Kildesortering

Aktivitetene:

Vi starter dagen med å se på og samtale om søppel som har drevet med havstrømmen til Ilene naturreservat. Hvor kommer det fra? Hvem er de ansvarlige? Hva slags typer materiale er det laget av? Hvorfor er det så farlig for dyr og mennesker? Hva syns elevene om søppel i naturen og i nærområdet sitt? I en aktivitet hvor vi jobber med en tidslinje som viser nedbrytningstid for marint avfall, får elevene diskutere seg frem til hvor lang tid de tror det tar før søppelet forsvinner. Hvor lang tid tar det før aviser, plastflasker, bleier, vattpinner og annet søppel har blitt brutt helt ned? Og blir plast egentlig noensinne helt borte fra naturen?

Så leker vi «Matsøk-spillet», og her handler det om liv og død! Hvor mange kalorier trenger selen, torsken, skarven og fiskeørnen for å overleve dagen? Hver elev må samle så mange matbiter han/ hun kan på begrenset tid og deretter regne ut hvor mange kalorier det blir til sammen. Klarer elevene å finne like mye mat neste dag, når de har satt seg fast i søppel og må hinke eller bare bruke én hånd? Og hva skjer med kalori-inntaket når det plutselig er fullt av plast blant maten?

Til slutt spiller vi «Søppelbasket». Her lærer vi at det ikke bare er viktig at søppel. ikke havner i naturen, men også at den havner i riktig søppeldunk så den kan gjenvinnes!

Varighet: cirka 2 timer

Nyhet: Fugl, form og farge – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Dele fugler inn i hovedgrupper basert på anatomi, hovedsakelig form på nebb og føtter
- Se sammenhengen mellom fuglenes anatomi og tilpasninger til levemiljø og diett

Aktivitetene:

Vi leker nebbstafett og lærer med hele kroppen om hvorfor fuglene har forskjellige nebb og spiser ulik mat. Og hva med beina? Noen er lange tynne mens andre er brede og flate. Vi diskuterer hvilke miljøer som føttene er tilpasset. Elevene må trene på å observere og sortere bilder av ulike fugler basert på hvordan føttene ser ut. Hvordan kan det vi observerer fortelle oss hvilken type fugl vi ser?

Noen fugler er store og andre er små, noen har sterke farger og noen har så god kamuflasje at de nesten er umulige å se. Og noen fuglearter er nesten umulige å skille! I «Fugl i bolle» trener vi både observasjonsevnen og kommunikasjonsevnen gjennom å jobbe i par, der elevene bytter på å beskrive fuglearten og gjette på artsnavnet.

Opplegget kombineres med en lærerstyrt tur til fugletårnet med kikkerter og fuglebingo.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål
- Gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk
- Utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen

Nyhet: Naturtyper og dyra som bor der – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Kjennetegn på ulike naturtyper og noen av dyra som er tilpasset dem
- Kartlegge naturtyper i nærnaturen

Aktivitetene:

Barskog, løvskog, dam, innsjø, mudderflate og gresslette. Det finnes så mange forskjellige typer natur rundt oss! Hvor mange forskjellige naturtyper har elevene vært i selv? Og hvordan er dyr tilpasset de ulike naturtypene? Elevene lærer om temaet gjennom lek og bevegelse og må bruke øynene og ny-lært kunnskap for å lage et kart over området.

I naturtype-memory jobber elevene i par, der den ene eleven må memorisere så mye som mulig av et naturbilde og deretter forklare til partneren som skal pusle sammen et tilsvarende bilde.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål
- Gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk

Nyhet: Våtmark og trekkfugler – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Hva er våtmark og om de ulike typene våtmark
- Hvorfor er våtmarkene så viktige som rasteplasser og næringsområder for trekkfugler
- Hva truer verdens våtmarker og dyra som lever i dem

Aktivitetene:

Hva er våtmark? I «Våtmark på boks» blir elevene kjent med noen av de mange forskjellige typene våtmark ved å jobbe i grupper og lage modeller. Hvilke planter og dyr lever i våtmark, og hvordan ser næringsnettet ut? Elevgruppene skal deretter presentere sine modeller av våtmarkstyper til de andre gruppene.

Hvorfor er våtmarkene så viktige for fuglene? Vi leker trekkfugler som flyr fra våtmark til våtmark på trekk fra Afrika til Norge og vi opplever hvilke farer og utfordringer som møter fuglene underveis. Unngår vi oljesølet? Blir det nok mat til alle? Klarer alle å unngå strømledninger, vindmøller og jegere? Og hjelper det at en ødelagt våtmark blir restaurert?

Opplegget kan også kombineres med en lærerstyrt tur til fugletårnet med kikkerter og fuglebingo.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet
- Utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen
- Beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål

Nyhet: Flaggermus – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Hvordan evolusjonen har ført til at mennesker, fugler og flaggermus har utviklet ulik beinstruktur i armer/vinger
- Hvordan og hvorfor jakter flaggermus med ekkolokalisering
- Hva betyr det å fly og hvorfor er denne spesialiseringen så viktig?

Aktivitetene:

Vi ser på utstoppede flaggermus og bilder av forskjellige flaggermusarter. Slik blir vi kjent med denne dyregruppen og sammenligner den med andre grupper. Både fugler og flaggermus flyr, men hvordan er vingene bygget opp? Med magnet-puslespill kan elevene studere skjelettet i vingene til fugler og flaggermus, og sammenligne med en menneskearm. Elevene blir også kjent med hvilke dyr som har utviklet faktisk flyveevne, og hvilke som bare «seiler». Hva spiser flaggermus, og hvordan bruker den vingene til å jakte?

Flaggermus kan se godt i mørket, men har spesialisert seg på å orientere seg med lyd og ekko. Elevene får leke seg med tennisballer på forskjellig underlag for å illustrere lyd og ekkolokalisering. De får også teste egen orienteringsevne ved å bare bruke hørselen for å finne frem.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet
- Gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk

Lån av senteret og hage:

Skoler og barnehager kan benytte hagen, uteamfiet, utegrillen og fugletårnet gratis. Det er også mulig å låne nøkkel til toalettene, auditorium og møterom.

Vi låner ut kikkerter og fugleplansjer dersom man ønsker å benytte fugletårnet på egenhånd.

Vi ber om at alle besøk til senteret, inkludert bruk av fugletårnet eller senterets hage bookes på forhånd.

Ta kontakt med naturveileder Cecilie for spørsmål eller bestilling: post@ilene.no

Selvbetjente aktiviteter

Senteret har utviklet flere selvbetjente aktiviteter for publikum. Aktivitetene kan også benyttes til lærerstyrt undervisning. Dersom dere ønsker å komme på egenhånd, må det likevel bestilles på forhånd, se over. På www.ilene.no/aktiviteter finner du aktivitetene natursti, naturkamp, turbingo m.m.